

PREDICATIVE SUBORDINATE CLAUSE IN OLD ROMANIAN

Mihaela GĂITĂNARU
University of Pitești

Abstract: *By a wide range of examples, the present paper focuses on the complex configuration of predicative subordinate clause, researching how it has been formed diachronically and its structural algorithm.*

Key words: *predicative clause, copula verb, Old Romanian.*

1. Copula verbs in Old Romanian have a less extended occurrence in sentences. As their number is also less, it can be inferred that “predicative subordinates occurrence is much more reduced in all the texts, disregarding the region they represent, because the relation between copula verb and predicative is manifest more often at sentence level than at complex sentence level” (FRÂNCU, 2009: 208).

The present research challenge consists in identifying the three types of predicative clause: a. the normal context, without exceptions, restrictions, conditioning (*Maria a devenit ce și-a propus*); b. the abstract context, where the copula verb relates to a subject expressed by an abstract noun (*Problema este că /dacă, unde, când, cum, care, cine.../ pleacă*); c. the context with a minimal main clause (*Ce mă miră e că a plecat; Dacă vine înseamnă că are un interes*).

The diachronic studies of syntax, including nowadays studies, operate with the general distinction between relative predicative and conjunctive ones, without trying to notice the evolution stage of predicative structural complex.

2. We must point out that the representative studies in diachronic syntax do not take into account that many of the connective expressions (*cel care, cel ce, așa cum, așa precum...*) are dissociable according to present standards, as they have been before. So, many examples indicate other types of subordinate clauses (attributive, manner): *Sânt ceia ce nu strâng avuție...; Iar cei ce aduc roduri de treizeci sunt cei ce dau den avuția lor o a treia parte săracilor...; Om bun vei fi din ceia ce vând lucrure (apud AVRAM, 2007: 228); călugăr este cela ce-și noiaște totdeauna firea și are pururi socotință neadormită tuturor simțurilor (apud FRÂNCU, 2009: 207); Glasnicile sunt cele ce prin sine dau glas (Idem, p. 379).*

Relating to the adverbial clause of manner, it is specified: “compare to the expression *așa precum* whose unity is disputable: *Domnul dară îngrozindu-se de cuvinte ca acestea a unui arhieru, ce l-au crezut că vor fi așa precum zice, au mers*” (AVRAM, 2007: 229). That unity is not disputable because it does not exist and that sample of text does not range in the predicative class.

3. The three structural types of predicative clause do not occur with equal frequency in contemporary Romanian: the first context is very frequent; the abstract context, more modern, though with a reduced frequency, has been taken over by functional styles; the context with a minimal main clause consists of two syntactical patterns which imply a more complex semantic structure (an equivalence and a logical

deduction). The old texts, even the original ones, show the influence of syntax in the support-texts, so the patterns formed later.

Like in contemporary Romanian, “the most frequently used copula verb is *to be*; it occurs in every mood and tense” (AVRAM, 2007: 46).

It presents both the predicative value (*Semnu dară iaste, după zisa aceuia... ITR: 180*) and the very frequent impersonal value which renders it the position of head of subject subordinate clause that is sometimes taken for a predicative clause:... *necunoscând mărirea ce era să vie dintru ocară patimilor...; ...bunătaea să aseamănă focului și iaste să meargă sus; ... era să cază (ID: 9, 49, 74).*

The value of copula verb is the most frequent as well as the variety of the connectors. The simple unspecific conjunction *să* holds the first position. *Că* is usually used in the abstract context: *Și ceale ce socotii a fi că sunt de stricăciune țării nu lăsa nici într-un chip să se facă (apud AVRAM, 2007: 228); Și acea frumoșețe luminată ca a soarelui iaste să-ș piarză lumina și podoaba și să se facă scaun sau să zic mai chiar cuib întunecaților draci; Căci puterea împăraților și a domnilor iaste să prefacă și să întoarcă voința poporului (ID: 51, 88); Numai că așa a fost rânduiala lui Dumnezeu să fie (ITR: 196).*

The conjunction *de* is quite frequent: *Că numai singură dreptatea iaste de-i face cinstiț la norod (ID: 86); Mearse cu ei și și vineră în Nazaret și era de se cuceriia lor; A mea mâncare iaste de să fac voia celuia ce m-au tremes și să sfârșesc lucrul lui (apud AVRAM, 2007: 228).*

In the abstract context the connectors *că, căci, căci că...* occur frequently: *Și pricina iaste că, cine are ascultare acela are împreună și toate dările și n toate bunățățile; Și pricina iaste pentru căci puteria a lega și a dezlega nu o au fericirii în ceriu, ci o au preoții, oamenii pre pământ; A patra pricină pentru care a luat Dumnezeu spre sine firea omenească, iar nu cea îngerească iastre căci că îngerul era mai de cinste decât omul (ID: 151, 168, 124).*

The specific of the abstract context consists in the fact that it allows all the connector types (leaving apart the specialized ones), so the relative pronouns and adverbs, too (even the adverbs *where* and *when* which, in other contexts, cancel the copula verb value). These exceptions do not occur in the texts which have been studied so far.

The copula verb *to be* also selects relative connectors (*cum, precum, după cum...*): *Ci poate fi cum zice și Carion în cronica lui; Au măcară altă pricină fie cum le-au zis, iar ei tot așa sânt (ITR: . 162, 175); Nu-i cum au scris; Tâlcul nu iaste după cum iaste fieștecine (VR: 133); E sveatul voiniciloru fi cum se ucigă fuglii (CV: 164).*

The adverb *how* occurs with an archaic variant even related to the texts themselves: *Să fie ca e prahul; fi-va ca e arburele (PH, I: 56).*

The other copula verbs occur especially at the sentence level, in the group which forms the complex predicate with a copula verbal operator: *Hainele lui să făcură albe ca lumina (ID: 74); s-au făcut și eale puternice; să numesc numai cu numele creștini (ITR: 166); iar cei ce cătră miazăzi și cătră Transelvania (care Ardealul se chiamă), Valahia să numeiaște; ...au rămas lucrurile așa lăsate (ITR: 162); pătopul acela însemna sfântul botez; iar noi ne ținem mai mari și mai vrednici (ID: 91).*

Many of these are also to be found in complex sentences structures, selecting conjunctive or relative connectors.

The verb *to seem*, when it is not impersonal (as head of a subject clause) groups many times with the conjunction *că*: *Și ca aceștea multe povestesc... măcară că-mi par că multe nu-s adevărate (ITR: 181); dară aceasta ce iaste, de care ne-am răs și*

ne-am bătut joc și ne-au părut că sânt fără de mente și nebunii și viața lor fără înțelepciune și svârșitul lor fără de cinste (apud VC: 285); Elu lă părea că în besearcă l-au dusu Pavelu (CV: 285).

The same behavior as heads can be noticed with verbs such as *ca a ajunge (Nu ajunge cunoștința omenească să le priceapă, nici mintea îngerească să le cuprinză; Ajungă să știe cum că păcatul iaste moartea sufletului- ID: 150; 141), a face pe (Fățarnici îi numește căci să arată cu înșălăciuni și să fac pre sine cum că sunt sfinți și drepti- ID: 175), a se arăta (Într-o clipă de ceas s-au arătat precum era ID: 175, 150).*

4. These examples that have been excerpted may prove that the predicative clause had a complex structure in Old Romanian and many elements which belonged to the dominant standard are quite often present there.

BIBLIOGRAPHY

Avram, 2007 – M. Avram (coordonator), *Sintaxa limbii române în secolele al XVI-lea - al XVIII-lea*, București, Editura Academiei

Frâncu, 2009 – C. Frâncu, *Gramatica limbii române vechi*, Iași, Editura Demiurg;

Gheție, 1997 – I. Gheție (coordonator) *Istoria limbii române literare. Epoca veche*, București, Editura Academiei

CV – *Codicele voronețean* (Ediție M. Costinescu) București, Editura Minerva, 1981;

ID – Antim Ivireanu, *Opere (Didahii)*, Ediția G. Ștrempel, București, Editura Minerva, 1972;

VR – Varlaam, *Opere, Răspunsul împotriva Catihismului calvinesc* (Ediție M. Teodorescu), București, Editura Minerva, 1984;

ITR – *Istoria Țării Românești* (Ediție O. Dragomir) București, Editura Academiei, 2006;

PH – *Psaltirea Hurmuzachi*, I, (Ediție I. Gheție și M. Teodorescu), București, Editura Academiei, 2005;

VC – Varlaam, *Opere, Cazania* (Ediție Manole Neagu), Chișinău, Editura Hyperion, 1991.